

Biroul permanent al Senatului

L. 102. / 13.04.2022.



R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarele nr.3954A/2021 și nr.52A/2022

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 3179 / 12 APR 2022

SENATUL ROMÂNIEI

Nr.11...1067/12.04.2022

Domnului

Florin-Vasile CÎȚU

PREȘEDINTELE SENATULUI

Vă comunicăm alăturat, în copie, Decizia nr.56 din data de 16 februarie 2022, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.II și ale art.III din Legea pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
PREȘEDINTE

PROF.UNIV. DR. VALER DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarele nr.3954A/2021 și nr.52A/2022

DECIZIA nr.56
din 16 februarie 2022

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.II și ale art.III din Legea pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- magistrat-asistent șef delegat

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, obiecție formulată de Guvernul României.

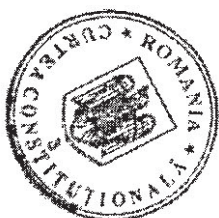
2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.10580 din 29 decembrie 2021 și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.3954A/2021.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susține că art.II din legea criticată încalcă art.1 alin.(3) și (5) din Constituție, întrucât redactarea**



sa adoptată de Camera Deputaților – Cameră decizională – se îndepărtează de la soluția aplicării imediate a noilor reglementări referitoare la contestația privind tergiversarea procesului și lasă, în mod nejustificat, în afara sferei sale de reglementare contestațiile formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procesele pornite anterior acestei date, care vor rămâne supuse legii vechi în configurația rezultată ca urmare a pronunțării și publicării Deciziei Curții Constituționale nr.604 din 16 iulie 2020. În privința acestei situații juridice va subzista vidul legislativ creat ca urmare a deciziei anterioare. Se arată că art.II este o normă de drept intertemporal, specială, derogatorie, astfel că aceasta nu ar mai putea fi extinsă la alte situații decât cele la care se referă în mod expres.

4. Se arată că, deși art.II dorește să asigure o anumită eficacitate deciziei Curții Constituționale nr.604 din 16 iulie 2020, în realitate, nu acoperă toate cauzele aflate pe rol la data intrării în vigoare a noii legi. Totodată, reglementarea criticată nu amenajează inconvenientele de ordin practic referitoare la cauzele aflate în diverse stadii procesuale, având în vedere că legea nouă aduce o schimbare radicală a instituției contestației privind tergiversarea procesului – sub aspectul competenței de soluționare, structurii și procedurii sale de soluționare. Or, rațiuni ce țin de calitatea normei juridice ar fi făcut necesară reglementarea consecințelor noii soluții legislative promovate și corelarea acestora cu actele normative de același nivel. Mai mult, textul criticat se referă doar la aplicabilitatea procedurii prevăzute de aceasta la contestațiile formulate și nesoluționate până la momentul intrării sale în vigoare, iar nu la aplicarea în bloc a noilor prevederi ale art.524-526 din Codul de procedură civilă. În acest sens, se fac trimiteri la jurisprudența Curții Constituționale referitoare la calitatea legii, precum și la dispozițiile Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.



5. Totodată, se menționează că, deși valorifică principiul aplicării imediate a legii noi, norma propusă exclude un palier al acestui principiu, și anume ipoteza contestațiilor formulate după data intrării în vigoare a legii noi în procesele pornite anterior acestei date. Principiul egalității în fața legii semnifică faptul că toate persoanele cu o vocație egală să fie judecate de aceleași instanțe judecătorești și după aceleași dispoziții legale, de fond sau de procedură. Or, în cauză, acest principiu este nesocotit, fiind încălcate prevederile art.16 alin.(1) și ale art.124 alin.(2) din Constituție.

6. Se mai susține că amenajarea, chiar cu titlu de drept intertemporal, a unor dispoziții neclare și imprevizibile referitoare la soluționarea contestațiilor privind tergiversarea procesului poate aduce atingere dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art.21 alin.(3) din Constituție.

7. Pe rol se află, de asemenea, obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, obiecție formulată de Președintelui României.

8. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.190 din 7 ianuarie 2022 și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.52A/2022.

9. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate** se susține că art.III din legea criticată încalcă dispozițiile Legii nr.24/2000 referitoare la sistematizarea legislației și la unicitatea obiectului. În acest sens, se arată că obiectul legii analizate este modificarea Codului de procedură civilă, or, art.III se referă la posibilitatea contestării paternității stabilite pe cale judecătorească, prin hotărâre definitivă. Astfel, acest text nu se integrează în conținutul normativ al Codului de procedură civilă, nereglementând o cale de atac sau motiv de retractare/ reformare a hotărârii judecătorești. Acțiunile în materie de filiație sunt reglementate de Codul civil, iar nu în cel de procedură civilă. Prin introducerea



acestui articol distinct, cu aplicare limitată în timp, norma va rămâne exclusiv în această lege, fără a avea conturat un regim juridic necesar pentru punerea în aplicare, ceea ce este contrar normelor de tehnică legislativă.

10. Se arată că motivarea noii soluții legislative este contrară unor norme în vigoare, care au surprins o nevoie socială ce s-a bucurat deja de consacrare legislativă, nefiind legată de o nevoie socială nouă sau de perspectivă. O asemenea tehnică de fundamentare a soluției legislative echivalează cu lipsa motivării. Făcându-se referire la Decizia Curții Constituționale nr.139 din 13 martie 2019, se concluzionează că legea criticată eludează valorile statului de drept, este contrară cerințelor de calitate a legii și încalcă efectele general obligatorii ale deciziilor Curții Constituționale.

11. Dintr-o altă perspectivă, se consideră că dispozițiile art.III din legea criticată contravin autorității de lucru judecat de care trebuie să se bucure o hotărâre judecătorească, protejării interesului superior al copilului (astfel cum este recunoscut prin convențiile internaționale la care România este parte), legalității căilor de atac, predictibilității și clarității normei, precum și dreptului la un proces echitabil.

12. Se arată că stabilirea paternității pe cale judecătorească este reglementată de Codul civil în capitolul II – *Filiația*. Astfel, , potrivit art.424 din Codul civil, dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaște pe copil, stabilirea paternității din afara căsătoriei se poate face prin hotărâre judecătorească. Totodată, potrivit art.425 din Codul civil, acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de către reprezentantul lui legal, sau, după caz, poate fi pornită ori continuată și de moștenitorii copilului, în condițiile legii. În ceea ce privește dreptul la acțiunea în stabilirea paternității, acesta, potrivit dispozițiilor art.427 alin.(1) din Codul civil, nu se prescrie în timpul vieții copilului.



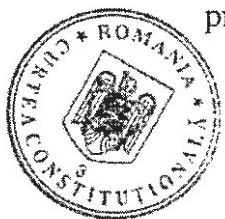
13. Este de necontestat faptul că datele de stare civilă ale unei persoane trebuie să corespundă întotdeauna adevărului, iar paternitatea stabilită pe cale judecătorească nu poate fi contestată, printr-o nouă acțiune, prescriptibilă în termenul general de prescripție de 3 ani, de către „tatăl din afara căsătoriei”, întrucât hotărârea judecătorească se bucură de autoritate de lucru judecat. Or, prezumția de adevăr a hotărârii judecătorești prin care s-a stabilit paternitatea nu poate fi înlăturată/răsturnată decât prin exercitarea căilor ordinare sau extraordinare de atac prevăzute de lege. Se menționează că acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei este o acțiune personală în reclamație de stare civilă ce are ca obiect determinarea legăturii de filiație dintre copilul din afara căsătoriei și tatăl său și de aceea ea aparține copilului. Calitatea procesuală activă într-o astfel de acțiune revine copilului, ca o materializare a dreptului persoanei fizice de a dispune de ea însăși, drept prevăzut de art.26 alin.(2) din Constituție (Decizia nr.263 din 10 mai 2016). Or, norma criticată permite ca, în acțiunea de contestare, și tatăl din afara căsătoriei să aibă calitate procesuală activă, ceea ce tinde la modificarea regimului juridic al acțiunii în stabilirea paternității reglementată în Codul civil. Norma este neclară întrucât prin utilizarea sintagmei „tatăl din afara căsătoriei” nu se înțelege cine ar putea avea calitatea de reclamant în această nouă acțiune: bărbatul care a avut calitatea de pârât în primul litigiu și față de care copilul are deja filiația stabilită prin prima hotărâre judecătorească sau un terț față de acest litigiu care s-ar pretinde tatăl natural al copilului (situație ce ar contraveni celor statuate prin Decizia Curții Constituționale nr.263 din 10 mai 2016).

14. De asemenea, legea criticată prevede că este admisibilă contestarea stabilirii de paternitate numai dacă a fost promovată în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a legii criticate, ceea ce înseamnă că norma va fi doar cu aplicabilitate temporară, aspect de natură a afecta securitatea raporturilor juridice.



Or, de principiu, progresele științifice, în baza cărora realitatea biologică se constată că este diferită de cea juridică, trebuie să poată fi valorificate prin mijloace de drept. În acest sens, se face referire la Decizia nr.349 din 19 decembrie 2001, precum și la faptul că, în viziunea noului Cod civil (art.430-433), acțiunea în tăgada paternității copilului născut în cadrul căsătoriei este imprescriptibilă în ceea ce privește copilul și tatăl biologic. În schimb, aceasta este prescriptibilă, în termen de 3 ani, în privința mamei și a soțului acesteia, care este tatăl prezumtiv. În cazul acestuia din urmă, termenul de prescripție este calculat începând de la data la care tatăl prezumtiv ia cunoștință de faptul că este prezumat tată al copilului sau de la o dată ulterioară, când tatăl prezumtiv află că această prezumție nu corespunde realității.

15. Stabilirea raporturilor juridice ale unui tată cu prezumtivul copil al acestuia ține de dreptul la viața privată al persoanei în cauză. Un eventual termen în care să poată fi stabilită filiația nu poate să curgă decât din momentul în care se află cu certitudine de existența unor circumstanțe de natură să excludă paternitatea (de exemplu, paternitatea a fost stabilită în baza unui raport de expertiză medico-legală care a comparat grupele sanguine ale persoanelor în cauză și nu a dovedit cu certitudine că era tatăl fiului său prezumtiv, iar, în prezent, cu acordul prealabil al copilului pentru prelevarea de probe biologice, printr-un raport de expertiză medico-legală, s-a stabilit că este exclus ca acesta să fie tatăl său biologic). Pentru rezolvarea acestei situații, părțile ar trebui să aibă deschisă calea de atac extraordinară a revizuirii, întrucât a intervenit un eveniment exterior voinței lor, sens în care îi revine legiuitorului sarcina de a modifica în mod corespunzător dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la revizuirea unei hotărâri judecătorești (motive, termene). Se subliniază faptul că ipoteza analizată nu este aceea în care trebuie să se acorde prioritate realității biologice asupra unei prezumții legale de paternitate, ci aceea de modificare a celor statuate printr-o



hotărâre judecătorească definitivă, în urma unei proceduri în stabilirea paternității, ce se bucură de prezumția de autoritate de lucru judecat.

16. Din redactarea art.III din legea criticată se poate înțelege și că acțiunea în justiție va putea fi introdusă de tații prezumtivi pentru obținerea unei probe care să permită cunoașterea realității biologice, obligând copilul prezumtiv să se supună unui test biologic, deși la momentul promovării acțiunii nu există nicio probă biologică care să contrazică filiația stabilită legal. Pentru a da eficiență reglementărilor internaționale la care România este parte și care pun accentul pe interesul superior al copilului, o asemenea contestare ar putea fi valorificată numai printr-o revizuire a hotărârii judecătorești și numai atunci când partea interesată deține deja un înscris din care rezultă că realitatea biologică este diametral opusă celei statuate prin hotărârea judecătorească, înscris care a implicat și consimțământul prealabil al copilului (chiar devenit major).

17. În ceea ce privește sfera hotărârilor judecătorești care, în viziunea legiuitorului, vor putea fi repuse în discuție și, implicit, lipsite de efecte juridice, art.III din legea criticată nu distinge în funcție de conduita procesuală a tatălui din afara căsătoriei, de respectarea regimului probelor administrate, de eventualele manifestări de voință ale acestuia cu privire la recunoașterea filiației.

18. Referitor la admisibilitatea acestei contestații, se consideră că folosirea sintagmei „au fost obținute probe noi prin procedee tehnico-științifice care nu erau disponibile la data soluționării cauzei” este imprecisă și de natură a genera interpretări diferite în practică referitor la aprecierea momentului la care procedeul era disponibil (la modul general sau pentru acea parte din proces) și, în consecință, susceptibilă de a crea o practică neunitară. *De lege lata*, art.509 alin.(1) pct.5 din Codul de procedură civilă permite revizuirea unei hotărâri judecătorești atunci când, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o



împrejurare mai presus de voința părților. Exercițarea căii de atac în acest caz, este permisă numai în termen de o lună, calculată din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă.

19. În logica argumentelor expuse, se consideră că nici soluția legislativă cuprinsă în art.III alin.(2) din legea criticată – potrivit căreia prima hotărâre judecătorească definitivă va deveni lipsită de efecte– nu îndeplinește cerințele constituționale de calitate a normei întrucât statutul civil al persoanei trebuie să se bucure de maximum de precizie, astfel că prima hotărâre trebuie să fie schimbată pentru a putea fi efectuate formalitățile din registrele de stare civilă.

20. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecțiile de neconstituționalitate au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului și Avocatului Poporului, după caz, pentru a comunica punctele lor de vedere.

21. **Guvernul**, în Dosarul nr.52A/2022, apreciază că obiecția de neconstituționalitate este întemeiată. În acest sens, se arată că art.III din lege are în mod vădit un obiect de reglementare (conferirea unui nou drept la acțiunea în contestarea paternității stabilite pe cale judecătorească) totalmente străin de cel al inițiativei legislative din forma sa originală, care viza punerea de acord a dispozițiilor Codului de procedură civilă cu Decizia Curții Constituționale nr.604 din 16 iulie 2020. Se apreciază că o astfel de intervenție legislativă trebuia realizată printr-un demers separat, care ar fi avut avantajul parcurgerii unei proceduri complete și al formulării unui punct de vedere fundamentat din partea actorilor interesați. Astfel, textul criticat nu respectă principiile tehnicii legislative referitoare la unicitatea reglementării în materie, la evitarea paralelismelor și la sistematizarea ideilor în text, prevăzute de art.14, 16 și 35 din Legea nr.24/2000, ceea ce este contrar art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa referitoare la



calitatea legii. Se fac referiri la Decizia Curții Constituționale nr.214 din 9 aprilie 2019, paragraful 44.

22. La termenul de judecată din 26 ianuarie 2022, Curtea a amânat dezbaterile în cele două dosare pentru data de 9 februarie 2022 și, ulterior, pentru 16 februarie 2022. La această dată, Curtea a reținut că între criticile de neconstituționalitate formulate în cele două dosare aflate pe rol există o legătură ce ține de premisa și concluzia raționamentului de drept constituțional. În consecință, pentru o bună administrare a justiției constituționale și având în vedere obiectul sesizărilor de neconstituționalitate, Curtea, în temeiul art.139 din Codul de procedură civilă coroborat cu art.14 din Legea nr.47/1992, a dispus conexarea Dosarului nr.52A/2022 la Dosarul nr.3954A/2021, care a fost primul înregistrat, și a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

23. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie Legea pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă. Curtea observă că, deși ambele sesizări, ca mod de formulare, se referă la neconstituționalitatea legii în ansamblul său, în realitate, criticile vizează numai dispozițiile art.II și III din legea analizată, texte asupra cărora Curtea urmează să se pronunțe prin prezenta decizie și care au următorul cuprins:

- Art.II: „*Prin derogare de la art.24 și 25 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, procedura prevăzută de prezenta lege se aplică și contestațiilor formulate și nesoluționate până la momentul intrării sale în vigoare.*”;



- Art.III: „(1) Paternitatea stabilită pe cale judecătorească poate fi contestată, de tatăl din afara căsătoriei sau de copil, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care a fost stabilită paternitatea au fost obținute probe noi prin procedee tehnico-științifice care nu erau disponibile la data soluționării cauzei.

(2) În caz de admitere a acțiunii prevăzute la alin.(1), prima hotărâre își pierde efectele de la data rămânerii definitive a celei de-a doua hotărâri”.

24. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(3) și (5) privind statul de drept, securitatea raporturilor juridice civile și calitatea legii, ale art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi, ale art.21 alin.(3) privind dreptul la un proces echitabil, ale art.26 privind viața intimă, familială și privată, ale art.124 alin.(2) privind înfăptuirea justiției și ale art.147 alin.(4) privind caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Totodată, din perspectiva art.1 alin.(5) din Constituție, sunt invocate și prevederile Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

25. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate ale acesteia, prin prisma titularului dreptului de sesizare, a termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și a obiectului controlului de constituționalitate. Dacă primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează să fie cercetate în ordinea anterioară, iar constatarea neîndeplinirii uneia dintre ele are efecte dirimante, făcând inutilă analiza celorlalte condiții (Decizia Curții Constituționale



nr.66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.213 din 9 martie 2018, paragraful 38).

26. Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate îndeplinește condițiile prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul titularilor dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Guvernul României și de Președintele României, cât și sub aspectul obiectului, fiind vorba de o lege adoptată, dar nepromulgată încă.

27. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, potrivit art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de două zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art.77 alin.(3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare.

28. În cauză, propunerea legislativă a fost adoptată de Senat la 25 mai 2021, după care a fost transmisă Camerei Deputaților, care a adoptat-o, în calitate de Camera decizională, la data de 15 decembrie 2021. La data de 20 decembrie 2021, a fost depusă în vederea exercitării dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și la data de 22 decembrie 2021 a fost trimisă Președintelui României pentru promulgare.

29. Guvernul a formulat la data de 29 decembrie 2021 prezenta obiecție de neconstituționalitate. Chiar dacă obiecția de neconstituționalitate a fost formulată de Guvern în afara termenului de protecție de 2 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, Curtea constată că aceasta este admisibilă, întrucât



a fost formulată în interiorul termenului de promulgare (20 de zile), iar în intervalul dat legea nu a fost promulgată [a se vedea în acest sens Decizia Curții Constituționale nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, ipoteza a doua]. În fine, și obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României este admisibilă, întrucât a fost realizată în interiorul termenului de promulgare (20 de zile), iar în intervalul dat legea nu a fost promulgată [a se vedea, art.77 alin.(1) din Constituție].

30. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

31. Examinând prevederile art.II din legea criticată, Curte reține că unul dintre mijloacele procesuale puse la îndemâna părților pentru a urmări evoluția cauzei în raport cu art.6 alin.(1) din Codul de procedură civilă, precum și cu estimarea temporală realizată potrivit art.238 din Codul de procedură civilă este contestația privind tergiversarea procesului [Decizia nr.604 din 16 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.976 din 22 octombrie 2020, paragraful 16]. Prin aceeași decizie, paragrafele 19 și 26, Curtea a observat că art.524 alin.(3) din Codul de procedură civilă stabilește competența de judecată a contestației chiar în sarcina completului investit cu soluționarea cauzei principale. În acest caz, se ajunge la situația în care identificarea neregularității modului de desfășurare a procesului și evaluarea conduitei completului investit cu soluționarea cauzei principale sunt realizate de același complet. Astfel, judecătorul trebuie să identifice abaterile sale de la regularitate și să le califice ca fiind premisa tergiversării procesului, ceea ce înseamnă că acesta devine



judecătorul propriei cauze, contrar principiului *Nemo debet esse iudex in causa sua*; or, o asemenea situație normativă nu poate fi acceptată din perspectiva imparțialității obiective, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil. Faptul că hotărârea de respingere a contestației poate fi atacată cu plângere la instanța ierarhic superioară nu echivalează cu înlăturarea sau acoperirea lipsei de imparțialitate obiectivă a primei instanțe, ci demonstrează existența unui control judiciar asupra soluției dispuse de prima instanță în vederea remedierii hotărârii inițiale. Având în vedere că hotărârea primei instanțe este întotdeauna dată cu nerespectarea principiului imparțialității obiective, rezultă că, în realitate, există doar un singur grad de jurisdicție care îndeplinește exigențele dreptului la un proces echitabil, și anume plângerea. Primul nivel de jurisdicție este inutil și inefectiv din perspectiva dreptului la un proces echitabil, pentru că nu respectă o cerință esențială a acestuia, și, în consecință, este contrar art.21 alin.(3) și art.124 alin.(2) din Constituție. Prin urmare, Curtea a constatat că dispozițiile art.524 alin.(3) din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

32. Curtea reține că este irelevantă data la care a fost pornit procesul pentru aplicarea deciziei Curții Constituționale în ipoteza constatării neconstituționalității unei norme de procedură. Cu privire la efectele unei asemenea decizii în ipoteza cauzelor pendinte, ceea ce contează este ca procesul respectiv să fie pe rolul instanței judecătorești. Desigur, pentru procesele deja încheiate până la data publicării deciziei Curții, aceasta nu se poate aplica decât în ipoteza în care în cadrul acestora s-a ridicat o excepție de neconstituționalitate care a fost admisă sau respinsă ca devenită inadmisibilă, caz în care aplicarea deciziei se va face prin intermediul formulării unei cereri de revizuire. Pentru procesele care vor începe ulterior publicării deciziei Curții, aceasta se va aplica deplin. Cu alte cuvinte, aplicarea în timp a deciziei Curții nu este determinată de regulile de aplicare în timp a normei de procedură civilă, ci de art.147 alin.(4) din



Constituție [a se vedea și Decizia nr.454 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.836 din 1 octombrie 2018, paragrafele 61 și 63]. Prin urmare, încă de la data publicării Deciziei nr.604 din 16 iulie 2020, judecătorul fondului nu are competența de a soluționa contestația privind tergiversarea procesului.

33. Art.I din legea criticată [cu referire la art.524-526 din Codul de procedură civilă] pune de acord textul constatat ca fiind neconstituțional cu decizia Curții Constituționale. Având în vedere faptul că instanța constituțională a stabilit lipsa de imparțialitate obiectivă a primului grad de jurisdicție, legiuitorul a fost nevoit să reconfigureze procedura soluționării contestației privind tergiversarea procesului, eliminând posibilitatea acestei instanțe de a se mai putea pronunța asupra contestației și optând pentru un singur grad de jurisdicție la nivelul instanței ierarhic superioare celei investite cu soluționarea cauzei. Așadar, se observă că noile dispoziții ale art.524-526 din Codul de procedură civilă au fost adoptate ca urmare a pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr.604 din 16 iulie 2020, fiind o expresie a obligației constituționale a Parlamentului de a pune de acord dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale cu decizia Curții Constituționale. Art.I din lege se integrează și se coroborează cu principiile procedural civile de aplicare în timp a legii (art.24 și 25 din Cod). Cu alte cuvinte, aplicarea sa se realizează potrivit dispozițiilor art.24 și 25 din Cod privitoare la principiul supraviețuirii legii procesuale vechi și se aplică, în consecință, proceselor pornite ulterior publicării legii (*facta futura*), ca domeniu propriu de aplicare a legii analizate.

34. Redactarea art.II din legea adoptată de Camera decizională nu face referire la procese pornite anterior sau ulterior intrării în vigoare a legii criticate, dar prin derogarea de la art.24 și 25 din Codul de procedură civilă în contextul aplicării art.I din lege contestațiilor formulate și nesoluționate până la momentul



intrării sale în vigoare, înseamnă că realizează o diferențiere, pe de o parte, între procesele pornite înainte și după intrarea sa în vigoare și, pe de altă parte, între procesele pornite înainte de intrarea sa în vigoare în funcție de formularea sau nu a contestațiilor înainte de acest moment. Rezultă că procedura prevăzută de art.I din lege se aplică proceselor pornite anterior intrării în vigoare a legii în care contestația s-a formulat anterior intrării sale în vigoare – pentru că numai în cadrul acestora puteau fi formulate contestații încă *nesoluționate* la momentul de referință. Conjunția „și”, folosită în cuprinsul art.II din lege, denotă faptul că această ipoteză de aplicare se adaugă celei clasice, proprii domeniului de reglementare al art.I din lege (respectiv proceselor pornite ulterior publicării legii - *facta futura*). Prin urmare, art.I din lege se referă la procesele care vor fi pornite și în care se va formula contestație (*facta futura*), iar art.II completează sfera de aplicare a art.I din lege cu o nouă ipoteză, respectiv aplicarea legii de procedură noi pentru procesele începute înainte de intrarea în vigoare a legii în care au fost formulate contestații, dar care încă nu au fost soluționate (*facta pendentia*).

35. În aceste condiții, se pune problema dacă legea se aplică proceselor pornite anterior intrării în vigoare a acesteia în care contestația se formulează după intrarea sa în vigoare. Din analiza art.II din lege, Curtea observă că această ipoteză este exclusă în mod indirect prin faptul că derogarea de la art.24 și 25 din Cod nu privește și aceste tipuri de cauze, care urmează a fi soluționate după vechea normă de procedură, astfel cum a fost amendată de Curtea Constituțională. Având în vedere acest aspect, trebuie analizat dacă diferențierea realizată în privința proceselor pornite anterior intrării în vigoare a legii în funcție de data formulării contestației (înainte de/ după intrarea în vigoare a legii) poate sau nu să fie justificată în mod obiectiv și rațional. În acest sens, trebuie avut în vedere că ține de competența legiuitorului ca normele de procedură pe care le adoptă să vină în aplicarea principiului supraviețuirii legii vechi de procedură sau să deroge de la



acesta, însă criteriile pe care le folosește trebuie să fie coerente, raționale, rezonabile și previzibile.

36. Curtea observă că, în redactarea inițiatorului, legea nu acoperea situația contestațiilor formulate anterior intrării sale în vigoare, care urmau a se judeca potrivit vechilor texte, astfel cum au fost amendate prin decizia Curții; astfel, nu interesa data pornirii procesului, ci data formulării contestației, respectiv ca aceasta să fie ulterioară intrării în vigoare a legii analizate. Legea urma să se aplice numai contestațiilor formulate după intrarea sa în vigoare, indiferent de data pornirii procesului în care au fost formulate. Redactarea concordă cu intenția inițiatorului (Guvernul), care precizează *in terminis* în expunerea de motive a legii că „noua reglementare (...) va produce efecte juridice și în procesele în curs de soluționare la data intrării în vigoare a noii reglementări, din considerente ce țin de eliminarea incertitudinilor referitoare la competența și procedura de soluționare a contestațiilor ce vor fi formulate în aceste procese după data intrării în vigoare a preconizatei reglementări”.

37. Modificarea operată la Camera decizională a dorit ca toate contestațiile, atât cele formulate, cât și cele care urmează a fi formulate, să fie guvernate de noua reglementare. Însă modalitatea defectuoasă de formulare a dus la situația în care numai contestațiilor formulate înainte de intrarea în vigoare și nesoluționate încă să li se aplice noua reglementare, crezându-se, în mod greșit, că redactarea Guvernului era redundantă, autorul amendamentului arătând că noua redactare reprezintă „o reformulare clarificatoare, deoarece este evident că legea se aplică procedurilor începute după intrarea sa în vigoare, însă intenția a fost de aplicabilitate și asupra procedurilor începute anterior, sub imperiul vechii legi și nefinalizate”.

38. În materie procedural civilă, deși este evident că, de principiu, o lege se aplică proceselor începute după intrarea sa în vigoare, indiferent că este vorba



de o lege adoptată pentru punerea de acord a unei dispoziții neconstituționale cu o decizie a Curții sau de o lege adoptată ca expresie a unei opțiuni legislative, nu este la fel de evident că ea se aplică proceselor începute înainte de intrarea sa în vigoare, dar care continuă. Aceasta deoarece rațiuni ce țin de securitatea juridică pot conduce la opțiunea legiuitorului de a continua aplicarea vechii legi de procedură cu corectivul adus de Curtea Constituțională în ipoteza proceselor începute înainte de intrarea sa în vigoare, dar care continuă, iar noua reglementare să se aplice numai proceselor care vor fi începute.

39. În măsura în care legiuitorul va opta pentru aplicarea noii legi de procedură și proceselor civile pornite anterior intrării sale în vigoare trebuie să o facă în mod expres prin reglementarea unei norme derogatorii exprese sau implicite de la art.24 și 25 din Codul de procedură civilă.

40. Contestația privind tergiversarea procesului, potrivit art.3 alin.(1) din Legea nr.76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.365 din 30 mai 2012, se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, ceea ce înseamnă că, integrându-se în cadrul unui proces, i se aplică – în concordanță cu art.24 și 25 din Codul de procedură civilă, care reglementează principiul general al supraviețuirii normei procesuale vechi – dispozițiile de drept procedural de la data pornirii procesului civil în care este formulată. Prin urmare, dacă legiuitorul optează în sensul aplicării noii reglementări în privința contestațiilor aferente proceselor pornite anterior noii legi de procedură, el trebuie să facă distincția dintre două situații: (i) contestațiile formulate înainte de intrarea în vigoare a noii legi și încă nesoluționate deja la acest moment; (ii) contestațiile care vor fi formulate după intrarea în vigoare a noii legi.



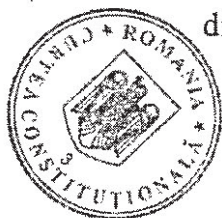
41. Legiuitorul are deschisă opțiunea de a aplica noua lege de procedură civilă în aceste două situații. Dar este o aporie juridică ce ține de o lipsă de raționalitate ca aplicarea noii legi de procedură să se facă numai în privința ipotezei (i) [cu excluderea ipotezei (ii)] pentru că legiuitorul nu ar putea justifica, în niciun fel, ca aceeași situație (procesele pornite înainte de intrarea în vigoare a legii) să fie tratată diferit. Ar fi inexplicabilă aplicarea noii legi de procedură unei contestații aflate în derulare, dar nu și unei contestații care va fi formulată, contestație introdusă în cadrul proceselor civile deja pornite. De fapt, o asemenea situație nu ar putea fi decât rezultatul unei erori de apreciere cu privire la sfera de cuprindere și valorizarea principiului supraviețuirii legii noi de procedură. Prin urmare, în privința proceselor deja pornite, marja de apreciere a legiuitorului se limitează fie la a nu aplica noua lege procesuală acestora, fie la a o aplica ambelor ipoteze, fie la a o aplica doar ipotezei (ii). Rezultă că aplicarea noii legi de procedură pentru ipoteza (i) este întotdeauna condiționată de aplicarea ei în ipoteza (ii).

42. În consecință, raportat la cauza de față, dacă art.II din lege stabilește faptul că noua reglementare este de imediată aplicare cu privire la contestațiile formulate și nesoluționate la data intrării în vigoare a legii (în procese pornite anterior acestei date), așadar, ipoteza (i), cu atât mai mult trebuia să stabilească o soluție identică în privința celor formulate ulterior acestui moment (în procese pornite anterior acestei date), așadar, ipoteza (ii). Este de observat că Guvernul a optat doar pentru aplicarea ipotezei (ii) tocmai pentru a nu bulversa contestațiile deja formulate și care se află în curs de soluționare. Dar, dacă legiuitorul apreciază că noua reglementare se poate aplica și contestațiilor formulate și nesoluționate (în procese pornite anterior acestei date), el trebuie să aplice același tratament juridic în privința celor formulate ulterior acestui moment (în procese pornite anterior acestei date). Deși intenția autorului amendamentului a fost de a o aplica



pentru ambele situații descrise, redactarea defectuoasă sau falacioasă a textului analizat face ca norma tranzitorie să fie restrictivă și să excludă aplicarea acestei legi și la cea de-a doua ipoteză, ceea ce duce la o paradigmă irațională și pune în discuție încălcarea principiului egalității în drepturi.

43. În ceea ce privește principiul egalității în drepturi, Curtea Constituțională a reținut într-o jurisprudență constantă, începând cu Decizia Plenului nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, că acesta presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Ca urmare, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.207 din 31 martie 2003, Decizia nr.476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.599 din 11 iulie 2006, Decizia nr.573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.363 din 25 mai 2011, sau Decizia nr.366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 2 septembrie 2014, paragraful 55, Decizia nr.755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.101 din 9 februarie 2015, paragraful 23). Principiul egalității în drepturi nu înseamnă uniformitate, încălcarea principiului egalității și nediscriminării existând atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.20 din 24 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.243 din 10 aprilie 2002, Decizia nr.156 din 15 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.339 din



26 iunie 2001, Decizia nr.310 din 7 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.663 din 9 august 2019). Nesocotirea principiului egalității are drept consecință neconstituționalitatea discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. Curtea a mai stabilit că discriminarea se bazează pe noțiunea de „excludere de la un drept” (Decizia Curții Constituționale nr.62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.470 din 11 iulie 2012, Decizia nr.164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr.681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.889 din 8 decembrie 2014).

44. Așadar, se reține că, în lipsa oricărei norme tranzitorii, legea s-ar fi aplicat numai pentru procesele pornite ulterior publicării sale; însă, prin introducerea unei norme care delimitează contestațiile formulate și nesoluționate de cele care vor fi formulate în procesele pornite anterior intrării în vigoare a noii legi, legiuitorul nu face decât să limiteze sfera de acțiune a legii de punere de acord cu decizia Curții, excluzând din sfera de aplicare a legii procesele pornite anterior intrării în vigoare a legii, dar în care contestațiile care vor fi formulate după intrarea sa în vigoare. De aceea, norma tranzitorie fie lipsea (caz în care instanțele judecătorești ar fi aplicat legea de punere de acord numai pentru procesele pornite ulterior publicării sale), fie trebuia să reglementeze într-un mod coerent aplicarea noilor norme de procedură proceselor pornite anterior intrării în vigoare a noii legi (contestații formulate și nesoluționate la data anterioară și contestații formulate după această dată). Excluzând însă de la aplicare contestațiile formulate după data



intrării în vigoare a noii legi în procesele pornite anterior intrării în vigoare a noii legi, legiuitorul a reglementat un tratament juridic diferit pentru persoane aflate în aceeași situație, fără o justificare obiectivă și rațională. Mai exact, este vorba de procesele pornite anterior intrării în vigoare a legii, iar tratamentul juridic diferit constă în aplicarea arbitrară a noilor reglementări cu privire la aceste procese în funcție de un criteriu greșit. Dacă legiuitorul ar fi ales criteriul inițiatorului (condiționarea aplicării legii de introducerea contestației după intrarea sa în vigoare), acesta ar fi fost unul rațional, care ținea seama de stabilitatea și securitatea juridică; dar criteriul Camerei decizionale (condiționarea aplicării legii de introducerea contestației înainte de intrarea sa în vigoare și nesoluționate încă) este unul greșit/ illogic pentru că exclude aplicarea noii legi unei situații juridice aflate într-o relație mult mai apropiată de principiul aplicării imediate a legii noi. Prin urmare, persoane aflate în aceeași situație juridică (procesele pornite înainte de intrarea în vigoare a noii legi) sunt supuse unui tratament juridic diferit, fără o justificare obiectivă și rațională, ceea ce este contrar art.16 alin.(1) din Constituție.

45. Așadar, măsura criticată reglementată numai în favoarea persoanelor care în procesele pornite anterior intrării în vigoare a legii au formulat contestație până la acel moment, fără a fi fost încă soluționată, reprezintă o discriminare față de persoanele care în aceleași procese formulează contestație ulterior intrării în vigoare a legii. A accepta soluția legislativă promovată ar însemna că (i) în procesele începute înainte de intrarea în vigoare a legii în care au fost formulate contestații privind tergiversarea procesului nesoluționate încă la momentul temporal de referință se aplică noua soluție legislativă promovată; (ii) în procesele începute înainte de intrarea în vigoare a legii în care au fost formulate contestații privind tergiversarea procesului după momentul temporal de referință se aplică vechea soluție legislativă cu corectivul adus prin Decizia Curții Constituționale

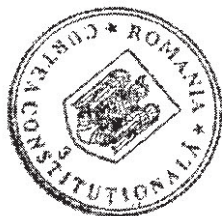


nr.604 din 16 iulie 2020; (iii) în procesele care vor fi pornite după intrarea în vigoare a legii se aplică noua soluție legislativă promovată.

46. În schimb, constatarea neconstituționalității textului criticat nu echivalează cu stabilirea în sarcina legiuitorului a unei interdicții de a aplica noua lege proceselor începute în care au fost formulate contestații nesoluționate încă la data de referință. Din contră, legiuitorul va fi liber să opteze pentru aplicarea noii reglementări fie la toate cele trei cazuri de mai sus, fie la ultimele două dintre acestea, fie doar la ultima, dar în niciun caz nu va putea reglementa aplicarea noii legi de procedură doar primei și ultimei ipoteze, cu excluderea celei de-a doua, așa cum greșit s-a procedat în cauză.

47. În acest context, Curtea reține și încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție cu privire la previzibilitatea normei juridice în sensul că era mult mai previzibil ca soluția legislativă criticată să fi vizat procesele pornite anterior intrării în vigoare a legii în care încă nu au fost formulate contestații, decât cele în care deja fuseseră formulate astfel de contestații și care se aflau pe rol. Prima ipoteză este într-un raport de proximitate mult mai pregnant față de principiul aplicării imediate a legii de procedură decât cea de-a doua situație, astfel că dacă s-a optat pentru aplicarea acestui principiu în privința acestora din urmă era evident că aceeași soluție trebuia reglementată și în privința proceselor pornite anterior intrării în vigoare a legii în care încă nu au fost formulate contestații. Din această perspectivă, Curtea reține încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție.

48. Textul criticat nu aduce atingere art.124 alin.(2) din Constituție referitor la faptul că justiția este egală pentru toți. Reglementarea criticată nu oferă un avantaj sau un beneficiu care să altereze înfăptuirea egală a actului de justiție, ambele categorii de persoane fiind judecate după aceleași principii chiar dacă acestea sunt cuprinse în art.1 al legii criticate sau în vechile reglementări, astfel cum au fost corectate prin decizia Curții. Pentru aceleași rațiuni, textul criticat nu



încalcă art.21 alin.(3) din Constituție. În fine, nu se poate susține încălcarea art.1 alin.(3) din Constituție, reglementarea criticată nereflectând o ignorare sau sfidare fățișă a Deciziei Curții Constituționale nr.604 din 16 iulie 2020, ci o eroare de apreciere cu privire la aplicarea în timp a legii din perspectiva principiului egalității.

49. Cu privire la criticile de neconstituționalitate privind art.III din lege, potrivit cărora acesta nu se integrează organic în cuprinsul legii analizate, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că inițiativa legislativă trebuie să vizeze relații sociale omogene, pe care să le reglementeze în mod unitar. În caz contrar, s-ar ajunge la situația inadmisibilă ca printr-o lege să se reglementeze relații sociale variate, fără legătură între ele, fără ca actul normativ astfel adoptat să reflecte o unitate normativă și un scop unic [Decizia nr.61 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.482 din 5 iunie 2020, paragraful 76]. Totodată, obiectul de reglementare al legii criticate se deduce din titlul acesteia, care, potrivit art.41 alin.(1) din Legea nr.24/2000, cuprinde denumirea generică a actului, în funcție de categoria sa juridică și de autoritatea emitentă, precum și obiectul reglementării exprimat sintetic. Așadar, în lipsa unor dispoziții generale ale legii care să orienteze reglementarea, obiectul acesteia este dat chiar prin titlu [Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, paragraful 89].

50. Punctual, Curtea a reținut că în măsura în care obiectul legii – exprimat prin titlul său – se referă la aprobarea unei ordonanțe de urgență, o dispoziție care nu reglementează nicio măsură în legătură cu sau conexă ordonanței de urgență nu se integrează în obiectul de reglementare al legii de aprobare a ordonanței de urgență a Guvernului, încălcându-se, pe de o parte, art.115 alin.(7) din Constituție, iar, pe de altă parte, art.1 alin.(5) din Constituție, prin raportare la prevederile art.41 alin.(1) și ale art.58 alin.(3) din Legea



nr.24/2000 (Decizia nr.1 din 14 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.85 din 2 februarie 2015, paragraful 25). Curtea a mai precizat că, în cazul proiectelor de legi de aprobare a ordonanțelor/ ordonanțelor de urgență, titlul legii este cel care califică obiectul său de reglementare, ceea ce înseamnă că, potrivit art.115 alin.(7) din Constituție, pe de o parte, ordonanța de urgență ar urma să înceteze să mai fie un act normativ de sine stătător și să devină, ca efect al aprobării de către autoritatea legiuitoare, act normativ cu caracter de lege, chiar dacă, din rațiuni de tehnică legislativă, alături de datele legii de aprobare, conservă și elementele de identificare atribuite la adoptarea sa de către Guvern, iar, pe de altă parte, legea astfel adoptată va viza numai obiectul de reglementare al ordonanței de urgență și măsurile conexe, de corelare sau de politică legislativă, ce au legătură cu domeniul astfel determinat. În consecință, o atare lege fie aprobă pur și simplu ordonanța de urgență, fie aprobă ordonanța de urgență, cu modificarea, completarea, abrogarea sau chiar suspendarea unor dispoziții ale acesteia; în ambele cazuri însă legiuitorul este competent să adopte măsuri de corelare a soluțiilor legislative preconizate cu ansamblul actelor normative care fac parte din fondul activ al legislației. În consecință, Curtea a constatat că art.II și III din legea criticată nu se integrează în obiectul de reglementare al legii de aprobare a ordonanței de urgență a Guvernului, încălcându-se, pe de o parte, art.115 alin.(7) din Constituție, iar, pe de altă parte, art.1 alin.(5) din Constituție, prin raportare la prevederile art.41 alin.(1) și ale art.58 alin.(3) din Legea nr.24/2000 [Decizia nr.377 din 31 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.586 din 21 iulie 2017, paragrafele 51 și 53].

51. Într-o altă cauză, Curtea, comparând obiectul de reglementare al ordonanței de urgență cu soluția legislativă reglementată în articolul unic pct.3 [cu referire la art.XVIII] din legea de aprobare a acesteia, a observat că textul analizat



are caracter de sine stătător, nu vizează măsuri fiscale [aşadar, obiectul ordonanţei de urgenţă] şi nu reprezintă o măsură conexă, de corelare sau de politică legislativă în raport cu obiectul ordonanţei de urgenţă, ceea ce duce la concluzia că textul criticat nu are legătură cu obiectul ordonanţei de urgenţă aprobate, reglementând un aspect neavut în vedere, distonant şi diferit de aceasta. Parlamentul este organul legislativ suprem al poporului român, însă în procedura de legiferare trebuie să respecte exigenţele constituţionale referitoare la aspectele formale ale acesteia. Astfel, în procedura generală de legiferare ţine de opţiunea exclusivă a Parlamentului să adopte reglementările pe care le consideră oportune sau necesare, cu respectarea Constituţiei, însă, în procedura specială de aprobare a ordonanţelor, emise în baza unei legi de abilitare, sau a ordonanţelor de urgenţă, Parlamentul trebuie să se limiteze la obiectul acesteia, neputând promova soluţii legislative ce nu se circumscriu obiectului de reglementare al ordonanţei/ordonanţei de urgenţă sau nu sunt în legătură cu acesta. În aceste condiţii, Curtea a constatat că textul criticat nu se subsumează obiectului de reglementare al ordonanţei de urgenţă, ci promovează soluţii legislative distincte ce nu au făcut obiectul actului de delegare legislativă şi nici nu sunt în legătură cu acesta, astfel încât articolul unic pct. 3 [cu referire la art.XVIII] din lege încalcă art.115 alin.(7) şi art.1 alin.(5) din Constituţie, prin raportare la prevederile art.41 alin.(1) şi ale art.58 alin.(3) din Legea nr.24/2000 [Decizia nr.590 din 14 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.939 din 13 octombrie 2020, paragrafele 35-37].

52. Raportat la cauza de faţă, Curtea reţine că legea criticată a fost adoptată pentru a pune de acord reglementarea procesual civilă referitoare la procedura de soluţionare a contestaţiei privind tergiversarea procesului cu Decizia nr.604 din 16 iulie 2020. În acest sens, se reţin atât expunerea de motive a legii, cât şi titlul ei. Din punct de vedere normativ prezintă relevanţă numai titlul actului



normativ, care este unul explicit și clar, fiind vorba de o lege de modificare a Codului de procedură civilă. Desigur, nimic nu împiedica inițiatorul acestei legi sau deputații/ senatorii, pe calea amendamentelor, să modifice și alte prevederi ale Codului de procedură civilă care nu erau în relație directă cu Decizia nr.604 din 16 iulie 2020. Mai mult, inițiatorul legii sau deputații/ senatorii, pe calea amendamentelor, aveau și posibilitatea de a modifica alte legi, așadar, să extindă obiectul de reglementare al legii, cu condiția menținerii caracterului omogen și unitar al relațiilor sociale reglementate. Însă extinderea obiectului de reglementare trebuie realizată mai întâi prin titlu, pentru că, potrivit jurisprudenței antereferate a Curții, titlul legii este cel ce fixează obiectul său de reglementare, neputând, astfel, să existe o relație distonantă între titlu și conținutul efectiv al legii. Or, titlul legii privește modificarea Codului de procedură civilă, iar art.III din lege reglementează o acțiune în materie de filiație, care nu are nicio legătură cu acest cod. Acțiunile privind filiația sunt reglementate de art.421-440 din Codul civil. Prin urmare, în lipsa unei modificări corespunzătoare a titlului și, implicit, a obiectului de reglementare a legii, art.III nu putea și nu poate face parte din această lege. De aceea, introducerea sa în textul acestei legi *este contrară art.1 alin.(5) prin raportare la prevederile art.41 alin.(1) din Legea nr.24/2000.*

53. Totodată, legea criticată încalcă principiul unicității reglementării în materie, potrivit căruia reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. Este adevărat că un act normativ poate cuprinde reglementări și din alte materii conexe numai în măsura în care sunt indispensabile realizării scopului urmărit prin acest act. Însă, în cazul de față, se aplică regula, și nu excepția de la aceasta, pentru că nu există nicio conexiune între art.I și II din lege, pe de o parte, și art.III, pe de altă parte. Prin urmare, art.III din lege *este contrară art.1 alin.(5) prin raportare la prevederile art.14 din Legea nr.24/2000.*



54. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.II și ale art.III din Legea pentru modificarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 februarie 2022.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF DELEGAT,

Benke Károly

